

Stanovisko Etickej komisie Slovenskej psychiatrickej spoločnosti SLS k premietaniu filmu „Kto je ďalší“ maloletým divákom

Film „Kto je ďalší“ bol od septembra 2019 hromadne premietaný školákom s vekovou hranicou 12 rokov, podľa tvorcov údajne s „edukačno-preventívnym cieľom v oblasti kyberšikany, online sexuálneho vydierania a *killfie-selfie*“.

Uvedený film, pozostávajúci z troch samostatných príbehov, považujeme nielen z etického, ale aj odborného hľadiska za úplne nevhodný na premietanie s edukatívno-preventívnym účelom pre maloletých divákov. Uvádzame niektoré z dôvodov:

V prvom príbehu sú detailné zábery na sebapoškodzovanie a napriek vyjadreniu podpory od spolužiakov je u jedného z šikanovaných protagonistov naznačené samovražedné konanie. Druhý príbeh sa javí skôr ako zbytočné upozorňovanie na riskantné balansovanie vo výškach, ktoré aj po smrti jedného z balansujúcich (takzvaných *rooftoppers*) u ďalších dvoch pokračuje. V treťom príbehu je znázornená samovražda skokom z okna, s následným posmrtným pokojom protagonistky.

V príbehoch nie je ponúknutý žiadny priestor na hľadanie iných než sebadeštruktívnych riešení, chýbajú vzory v podobe pozitívnych vyústení kríz, neobjavuje sa jediná dospelá osoba, ktorá by potenciálne mohla v čase krízy pomôcť alebo akokoľvek pozitívne zasiahnuť. Z príbehov vyznieva veľká beznádej, u emočne labilných a/alebo impulzívnych mladistvých môže vzhliadnutie filmu podporiť sebadeštruktívne a rizikové správanie, u traumatizovaných detí môže film vyvolať retraumatizáciu. V rámci hromadných diskusií po premietaniach nie je možné takto problematické témy vhodne prediskutovať. Spôsob stvárnenia je vo všetkých troch príbehoch postavený na šokovaní diváka, na vyvolávaní silných emócií strachu a úzkosti. Podľa najnovších výskumov v oblasti prevencie sa ukazuje, že takzvané *šokové taktiky* sú v prevencii rizikového správania u mládeže neúčinné.

Detské obdobie, obdobie puberty a adolescencie má svoje špecifická i psychologické riziká. Vhodnosť premietania filmov s edukačným a preventívnym zameraním na duševné problémy a sociálno-patologické javy uvedených skupín maloletým divákom by mala byť adekvátne odborne i eticky zhodnotená a posúdená. Domnievame sa, že najvhodnejšou formou na takéto posúdenie by bola na to ustanovená komisia tvorená odborníkmi z viacerých dotknutých oblastí.

31.1.2020

Za Etickú komisiu:

MUDr. Natália Kaščáková

MUDr. Michal Patarák

Schválené členmi Etickej komisie SPsS SLS.